BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 2 en 3 September.

Frankrijk.

PARIJS, den 30sten Augustus.

De aanspraak door den aartsbisschop van Parijs aan den Koning bij het te Deum gehouden, schijnt op de Tuilerijen veel indruk gemaakt te hebben. Men had de hoop opgevat, dat de aartsbisschop zich thans geheel met de nieuwe dynastie bevredigd had; doch zijne jongste woorden hebben het tegendeel doen blijken. Men verhaalt voorts, dat de heer *de Quelen*, in een onderhoud met den Koning vóór het *te Deum*, op de eene of andere concessie had aangedrongen, maar dat de Koning zich daartoe niet had laten overhalen.

— De ridder *Peruzzi* is van wege den groothertog van Toskane als zaakgelastigde alhier geaccrediteerd.

— Door sommige bladen was kort geleden aangekondigd geworden, dat er besloten was om de wetgevende kamers anderhalve maand vroeger dan naar gewoonte bijeen te roepen. Dit gerucht wordt thans bepaald tegengesproken. De ministers, zegt men, weten genoegzaam, dat hun bij de bijeenkomst der kamers nieuwe stormen boven het hoofd hangen, en zullen derhalve veeleer het tijdstip harer bijeenkomst zoo lang mogelijk vertragen, in plaats van het te vervroegen.

— Tot heden werden *Raban* en de andere personen, die men ten woonhuize van den eersten onlangs werkzaam gevonden heeft met het maken van patronen, enz., nog steeds buiten toegang gehouden. Zulks is thans opgeheven en hunne zaak zal waarschijnlijk in de eerste helft van september voor de regtbank worden gebragt.

— De *Courrier de Lyon* van den 28sten meldt het volgende:

» De maarschalk *Marmont* is den 28sten Lausanne doorgekomen, zich naar Frankrijk begevende.

» De hertog van *Montebello* heeft Lucern verlaten, om weder te Bern met zijne familie te verblijven. In de laatste plaats heeft de heer *de Bellevgl* zich bij hem gevoegd."

Uit dit berigt nopens den fransche gezant in Zwitserland, moet men alzoo opmaken, dat het gerucht onnaauwkeurig is, volgens hetwelk hij reeds zijne passen van het zwitsersch gouvernement had gevraagd.

— De openbare vermakelijkheden ter gelegenheid der geboorte van den graaf *van Parijs* zijn gisteren ongestoord afgeloopen. Het weder klaarde in den namiddag op, waarop eene tallooze menigte op de been kwam en voornamelijk het middengedeelte van de stad, de kaden, de bruggen, de terrassen van den tuin der Thuilerien, het plein de la Concorde, enz. vulde. De feesten bestonden voornamelijk in vuurwerken en illuminatien.

— Het reeds gisteren opgevat vermoeden, dat het door de telegraphische depeche medegedeeld berigt nopens de inneming van Morella op losse geruchten steunde en onnaauwkeurig was, schijnt zich te bevestigen. Latere tijdingen dan de dagteekening van de zoogenaamde inneming, spreken in tegendeel van het opbreken van het beleg, gelijk daarvan, blijkens het gisteren vermeldde, te Bayonne reeds het gerucht liep. In een supplement van een der dagbladen van Saragossa, *el Novicio*, leest men het volgende:

» De generaal *Oraa* schrijft van zijn hoofdkwartier voor Morella, onder dagteekening van den 18den, aan den militairen kommandant van Saragossa, dat hij, na twee vruchtelooze bestormingen op de bres van Morella, en bewust dat de vijand het vast besluit genomen had om de plaats tot het uiterste te verdedigen, en daarenboven het onvoldoende der tot heden aangewende middelen ingezien, en gebrek aan levensmiddelen en hulpbronnen hebbende, verpligt geweest was het beleg op te breken en zich met de artillerie op Monroijo terug te trekken, naar hij zich met de beraming der middelen zal bezig houden om eenen nieuwen aanval op den vijand te doen."

Het bovenstaande wordt voorts nog nader bevestigd in het volgend schrijven uit Bayonne van den 27sten:

» Het opbreken van het beleg van Morella is eene gebeurtenis van groot gewigt, hoewel het gebrek aan levensmiddelen de voornaamste beweegreden is die den generaal *Oraa* tot den aftogt genoodzaakt heeft, is het echter niet de eenige. Twee stormen waren vruchteloos op de plaats beproefd, in welke het *Cabrera* gelukt was een bataillon versche troepen te werpen. Men kan thans nog niet voorzien welke partij *Espartero* kiezen zal, daar deze waarschijnlijk eenige gunstige tijding uit Navarre afwachtte, alvorens de sedert zoo lang voorbereidde operatien te beginnen. De zedelijke uitwerking dezer gebeurtenis zal groot zijn: *Cabrera*, die met beleid en vastheid gemanoeuvreerd heeft, zal er nieuwen moed door opvatten.

» Zoo men de jongste brieven uit Bilbao kan gelooven, handhaven zich in Biscaye de beide personen die aldaar het vaandel der *paz y fueros* hebben opgestoken en winnen dagelijks aanhangers aan. Wat *Munagorri* betreft, hij is nog altijd te Sare; zich intusschen dikwijls naar Bayonne of Socoa begevende. Hij heeft eene overeenkomst getroffen voor de voeding zijner soldaten, wier getal men niet regt kent; hij heeft ook uniformen doen vervaardigen; zijn door Engeland geleverd wapentuig is te Fontarabie; onder hetzelve zijn ook eenige bergstukken.

» De gewone post van Madrid en Arragon heeft gisteren ontbroken; van het leger des generaals *Oraa* hebben wij geene latere tijdingen dan tot den 19den, zijnde dit de dag voor dien waarop zijn dagorder geteekend is, in welke het opbreken van het beleg van Morella wordt aangekondigd. In eenige bijzondere brieven uit Saragossa van den 23sten wordt gemeld, dat de achterhoede van het leger van het centrum op haren aftogt door *Cabrera* vervolgd is geworden van het legerkamp van Morella af, tot aan Monroyo toe. Te Saragossa heerschte veel gisting; men had er de posten verdubbeld.

— Uit Madrid schrijft men, dat de bevelhebber van het reserveleger in la Mancha, in de hoofdstad was aangekomen.

— De binnenlandsche rente werd heden menigvuldig aangeboden; men schijnt te vreezen dat de daling die zich sedert een paar dagen geopenbaard heeft, vorderingen zal maken zoodra de coupon van de 5 pCt. rente zal genomen zijn, dewijl men dan weder voor het remboursement zal beducht worden, welke hoogst waarschijnlijk in de volgende zitting der wetgevende kamer weder ter sprake zal komen. — De spaansche *Ardoins* gingen ook heden nog achteruit; de niet-bevestiging der inneming van Morella bragt het hare daartoe bij. De notering was heden (30 Augustus) 5 pCt. 111,10; 3 pCt. 80,70; Nap. r. 99,55; Sp. Ardoin 21; Rom. L. 102.

Duitschland.

FRANKFORT, den 29sten Augustus.

De jonge prinsen van Saksen-Coburg-Gotha, die anderhalf jaar de lessen aan de akademie te Bonn hebben bijgewoond, hebben den 25sten dezer die stad en derzelver universiteit verlaten, en zullen, met hunnen doorluchtigen vader, binnen kort eene reis door Zwitserland en Opper-Italie gaan doen.

— In Saksen zijn, bij eene gemeenschappelijke verordening, door de ministerien van eeredienst en van binnenlandsche zaken, voorzieningen daargesteld tegen den aldaar te ver gedreven wordende zucht, om bij het ter aarde bestellen van naastbestaanden, eene pracht ten toon te spreiden, die dikwerf den algeheelen ondergang der achterblijvenden ten gevolge heeft.

— Z. M. keizer *Nikolaas*, die den 27sten dezer te Munchen verwacht wordt zal den 31sten dezer te Augsburg tegenwoordig zijn, alwaar dien dag mede zal aankomen de kroonprins van Pruissen. Beide deze hooge personaadjen zullen verscheidene dagen te Augsburg vertoeven, om de oefeningen der aldaar kamperende troepen bij te wonen. De keizerin zal den 1sten September te Hohenschwangau aankomen.

H. M. de Keizerin-moeder van Oostenrijk is laatstleden zondag middag uit Munchen vertrokken.

Z. M. de koning van Beijeren heeft den graaf *von Orloff* met de orde van den *H. Hubertus*, den graaf *van Adlerberg* en den heer *de Severine* met het grootkruis der orde van burgerlijke verdienste, en den russischen vleugeladjudant graaf *von Wrede* met het kommandeurskruis der *St. Michaëls*-orde, begiftigd. Daarentegen heeft keizer *Nicolaas* den beijerschen gezant bij zijn hof, den graaf *van Lerchenfeld-köfering* met de *St. Anna*-orde 1ste klasse, met diamanten omzet, beschonken.

— Volgens een Bernsch dagblad maakte de hertog *van Montebello* toebereidselen voor zijn vertrek naar Parijs.

— Van het Thuner-meer schrijft men van den 16den dezer: » In de vorige week werd in de rotsen van den Stockhorn door bekwame schutters een konings-arend van eene zeldzame grootte ontdekt en neêrgeschoten. Hij was meer dan drie voet hoog en had eene vlugt van tien voet. Waarschijnlijk is dit dezelfde, die in mei 1837 en 1838 in den omtrek van St. Mauricie, in Wallisserland, gezien is, aldaar verscheidene kinderen weggeroofd en verslonden heeft, en waarvan onlangs in de rots genaamd *le Dent du midi*, twee jongen gevonden zijn. Het eerste kind hetwelk door dezen arend omgebragt is, was een meisje van 7 of 8 jaar, hetwelk door hare ouders in het bosch was uitgezonden om droog hout te zoeken. Dit kind keerde niet weder huiswaarts, en toen men aan het zoeken ging vond men eenige dagen later aan eene opene plek

in het bosch, de schoenen en een deel van de kleederen van het meisje, alsmede eenige arends-veren. Van een ander kind, hetwelk men dit jaar vermist heeft, vond men niets anders dan één schoen en een gedeelte van eene kous. Naar men verneemt, is in het arendsnest op den Stockhorn ook een schoen gevonden. Is dit waar, dan is de arend met het laatstvermelde kind omstreeks 15 of 16 zwitsersche mijlen ver door het luchtruim gevlogen, zoo hij met hetzelve lijnregt uit St. Maurice over Boven-Waadtland en het bernsche Saanen-dal en Simmen-dal, zijnen weg naar den Stockhorn genomen heeft."

Nederlanden.

BREDA, den 1sten September.

Bij onderscheidene koninklijke besluiten zijn dezer dagen benoemd: tot wethouder dezer stad, Mr. *Christiaan Pels Rijcken*; tot wethouder der stad Grave, *Hendrik van der Klokken*; voorts tot plattelands-burgemeesters in dit gewest: te Deursen en Dennenburg, *Lambertus Kroonen*; te Rüephen, *Nikolaas de Weert*; te Haren, *Martinus van de Oever*.

— Naar men uit 's Gravenhage meldt, zal Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden Hoogstdeszelfs zuster, mevrouw de prinses *Albert* van Pruissen, op derzelver terugreis naar Berlijn, die in de eerste helft dezer maand zal plaats hebben, vergezellen. Op die reis zullen HH. KK. HH. te Hanover en te Maagdenburg eenigen tijd vertoeven.

— Door Z. M. is goedgevonden te bepalen, dat nog in den loop van dit jaar een getal van 400 militairen naar de Oost-Indiën zal worden uitgezonden.

— Nog is door Z. M. goedgekeurd een algemeen plan van verkaveling der landen, behoorende tot de droogmaking van den Zuidplas in Schieland.

— Van Groningen wordt geschreven, dat van wege de stedelijke regering aldaar is bekend gemaakt, dat het Z. M. behaagd heeft van het renteloos voorschot, groot *f* 150,000, hetwelk in het jaar 1827 door het rijk is verleend tot dekking van buitengewone onkosten, veroorzaakt door de destijds geheerscht hebbende ziekte, bij besluit van 1 Augustus jl. als eene bijzondere gunst, kwijtschelding te verleenen van de restitutie aan 's Rijks kas eener som van *f* 100,000; en verder den raad der stad te magtigen tot het doen eener geldleening, groot *f* 50,000, ten einde aan 's Rijks schatkist te restitueren een gelijk bedrag van *f* 50,000.

— Uit Monnikendam schrijft men, dat aldaar, ter gelegenheid van 's konings verjaardag, den 24sten Augustus eene harddraverij is gehouden, die te meer de belangstelling had opgewekt, daar zij de eenige was die dit jaar in Noord-Holland had plaats gehad. Het regenachtige weder verijdelde echter grootendeels de schoone verwachtingen welke men gekoesterd had. Van de tien harddravers hebben zich vijf bijzonder onderscheiden; de prijs, in eene fraai bewerkte, met goud gemonteerde zweep bestaande, werd behaald door het paard *de burgemeester*, toebehoorende aan den heer *A. van der Hoop* van Amsterdam; terwijl aan het paard *de Kievink*, van den heer *C. de Jong*, van Schagen, de premie, in een paar fraaije hoofdstellen bestaande, werd toegekend.

— In de *Kamper Courant* van den 30 augustus leest men: » Onze rivierboot *Drusus* heeft zondag morgen ll., een togtje den IJssel af, door het Keteldiep, naar zee gedaan, tot bij het eiland Urk. Zij is daarop met de zeeboot *Admiraal van Kingsbergen*, komende van Amsterdam, herwaarts teruggekeerd. Laatstgenoemde op de zanden voor den Ketel eenige vertraging in de vaart ontmoetende, werd door den *Drusus* op sleeptouw genomen, tot voor de stad, alwaar zij ten 12 ure arriveerden. De beide rijkversierde vaartuigen, statig de rivier opkomende, ten aanschouwe eener zaamgevloeide menigte, herinnerden ons de prachtige Romeinsche galeijen met welke *Drusus* in ouden tijd den Rijn en IJssel bevoer, en die door een aantal roeijers, op een, twee en soms drie verdiepingen geplaatst, met lange zware roeiriemen werden voortgestuwd, en ook tevens zeil voerden.

» Galeijen en roeischepen zijn hier lang in gebruik gebleven; men vindt er nog in de 16de en het begin der 17de eeuw gewag van gemaakt, onder den naam van roeibuizen.

» Morgen, zegt men, zal de *Drusus* een togt naar Keulen doen. Het is een uitstekend fraai ligtgebouwd ijzeren vaartuig, 140 voet lang en met alle mogelijke gemakken voorzien. Deszelfs ligte bouwtrant bevordert zeer de snelheid, en daar het niet dieper gaat dan 18 duim, belooft men zich eene geheel ongehinderde vaart over al de ondiepten van den IJssel."

— Op de drie hoofdplaatsen van Java, is gedurende de maand Maart jl. onder anderen ingevoerd, *f* 36,488 aan gedrukte katoenen, als voor *f* 17,000 nederlandsche en *f* 19,488 fransche; voor *f* 20,200 aan Cambucks, als voor *f* 7,700 nederlandsche en *f* 12,500 engelsche; voor *f* 9,993 aan Pruissisch laken; voor *f* 7,200 aan ongebleekte drills uit Amerika; voor *f* 35,192 aan rood katoen, waarvan voor *f* 27,935 engelsch en *f* 7,200 nederlandsch; voor *f* 40,350 aan nederlandsche chitsen. In het geheel is in die maand voor *f* 552,053 aan wollen en katoenen goederen, vervaardigd in landen, gelegen bewesten de Kaap, ingevoerd.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (31 *Augustus*) waren genoteerd: Belg. 5 pCt. 101⅝; O. Met. 106½; Sp. Ardoin 18⅝, ⅜; Nap. r. 93½; Rom L. 101⅜; Certif. te Antw. 100⅛; Braz. 81. — Wissel op Amst. ⅝ pCt. verl., kont. en pap.; op Rott. ⅝ pCt. verl. pap.

Uit de jongste berigten uit Londen, tot den 29sten Augustus, blijkt dat dien dag en den vorigen, de gezanten der groote mogendheden bijeenkomsten op het ministerie van buitenlandsche zaken gehouden hadden, waarschijnlijk ter zake van de hollandsch-belgische aangelegenheid.

— H. M. koningin *Victoria* heeft den markies *van Clanricarde* tot haren ambassadeur te St. Petersburg benoemd. Zijne lordschap, die den ouderdom van 36 jaren bereikt heeft, is lord-luitenant van het graafschap Galloway en sedert 1825 lid van het Hoogerhuis.

— Zaturdag avond is de bekende fabrijk van manufacturen, toebehoorende aan de heeren *Macintosh en comp.*, te Manchester, voor het meerendeel eene prooi der vlammen geworden, bij welke ramp verscheidene menschen zijn omgekomen.

— Door sommige londensche bladen wordt de daling, die ook aldaar in den prijs der spaansche fondsen plaats heeft, enkel toegeschreven aan de stellige tijding uit Parijs, dat de onderhandelingen tusschen het Madridsche kabinet en den schatrijken bankier *Aguado*, over het sluiten eener geldleening van 500 millioen realen (62½ millioen gulden), geheel zijn afgebroken. De weigering van het spaansche kabinet, om zich tot eene gedeeltelijke betaling van renten of eenige andere begunstiging ten behoeve der tegenwoordige schuldeischers van Spanje te verbinden, moet het voornaamste struikelblok in dezen geweest zijn.

— Tegen het laatst der vorige maand was men in sommige engelsche koloniën niet zonder ongerustheid, dat de algeheele afschaffing van het leerlingschap der slaven aanleiding tot hevige onlusten geven zoude.

— Volgens brieven die in Engeland uit Nieuw-Zeeland ontvangen zijn, van den 18den Maart gedagteekend, oefent de baron *de Thierry*, van wien zoo veel, ook in het britsch parlement, gesproken is, aldaar den grootsten invloed uit. De opperhoofden der verschillende volkstammen sluiten tractaten met hem en bieden hem landerijen aan; zijne vlag waait over eene groote uitgestrektheid lands, en algemeen wordt hem den titel van koning gegeven. Het tolkantoor te Sydney heeft zijne vlag en zijn zegel reeds erkend, en het oogenblik was, naar men meent, misschien niet verre meer af, waarop zulks ook door Frankrijk en Amerika zou gedaan worden. — Reeds heeft de baron *Thierry* een wetboek gegeven, dat, hoewel beknopt, algemeen wordt toegejuicht. De bewoners van Nieuw-Zeeland worden in deze brieven geenszins als wilde en slechtgeaarde volken afgeschilderd; men heeft, wordt daarin gezegd, van hen niets kwaads te duchten, en de eenigen waarvoor men te vreezen heeft, zijn uit Sydney derwaarts gevlugte misdadigers.

ENGELAND.

De klaagtoonen dezer dagen geuit in het Britsche Parlement, over de leemten die men ontdekte in het beleid der buitenlandsche staatkunde, hebben op onze overtuiging een drieledig resultaat gehad. Het eerste betreft alle regeringen; het tweede bepaalt zich tot Engeland in betrekking tot andere landen; het derde heeft toepassing op ons. — Toen, kort vóór de sluiting, het Engelsch ministerie zich verdedigde tegen de ontijdige en ongegronde klagten van lord *Lyndhurst* en lord *Strafford*, wegens de vermeerdering van den invloed der Britsche buitenlandsche staatkunde, moest het natuurlijk bevreemding wekken, dat eene zoo breede lijst van grieven werd gerigt tegen het bestuur op een tijdstip dat bij geene mogelijkheid meer van de naauwkeurigheid of ongegrondheid dier klagten konde blijken, zonder de reeds langdurige zitting van het Parlement noodeloos te verlengen; en uit de verdediging der ministers blijkt, dat de wederpartij niets anders heeft op het oog gehad dan om de aftreding dier ministers te bewerken. De strijd is dus alleen, wie er aan het roer van staat zal zitten, het is eene questie van portefeuille. Bij het aandachtig gadeslaan der soort van grieven, moet men de volledige overtuiging krijgen, dat het hier niet te doen is, om het belang van het land, maar om het bovendrijven eener partij. Wij zijn er verre af van der whig-partij in Engeland toegedaan te zijn, als zoodanig; omdat vooral door de tory-partij niet minder goede zaken dan door de whigs zijn volbragt; beide vallen echter in het uiterste; slechts die fractie des Parlements, die door lord *Stanley* en sir *Robert Peel* vertegenwoordigd wordt, schijnt, bij gematigdheid in de buitenlandsche staatkunde, te gelijk vooruitgang aan het behoud van oude instellingen te willen paren. De slotsom die men hier dus verkrijgt is, dat de beste bedoelingen en al het goeds wat men tot stand brengt, bedild en afgekeurd wordt, niet uit hoofde van gebreken, maar wegens den oorsprong. Zoo ziet men in de meeste staten, dat alles wordt afgekeurd, wat door de regering of op hooger last geschiedt, zonder dat men in staat zoude zijn het te verbeteren: de oorsprong belet dat het goed zij. [illegible] afkeuring, is altijd het lot geweest van elke regering, welke staats-partij ook het gezag in handen had; er werd altijd stof gevonden om dezelve te bekladden, of het goede te miskennen. Maar die breede lijst van klagten betrof de leiding der buitenlandsche staatkunde, in de hoofdsom dezer redenering begrepen: Engelands invloed doet zich niet genoeg gevoelen op de volken. Vraagt het aan het Oosten en aan het Westen, aan Noord en Zuid, waar dien Engelschen dikwijls verderfelijken invloed niet ondervonden wordt. Daar is bijna geen oord ter wereld of Engeland is er met geweld ingedrongen en heeft zich meester gemaakt van de bevolking, of dezelve cijnsbaar gemaakt aan zijne inzigten. Die invloed van Engeland is nog niet genoeg! daarin ligt dan opgesloten, dat eigenlijk Engeland de beschikster van het lot der wereld zoude moeten zijn! Die invloed is niet genoeg; en toch zwaait zij den schepter in Hindostan en in de Nieuwe Wereld; zij bedreigt Rusland, en houdt Frankrijk in bedwang; ja geheel Europa is gevoelig aan de vriendschap, dat is

aan het bondgenootschap met Engeland; lord *Strafford* zeide in het Parlement, dat de Engelsche invloed zich nooit heeft doen gevoelen om zijdelings eigene belangen voor te staan! Die Engelsche invloed ijverde dan voorzeker belangeloos aan het hof van Perzie, of bij de Ottomanische Porte; zij ijverde belangeloos in Lissabon en in Madrid; zij ijverde belangeloos voor Belgie, even als hare alliantie met Frankrijk belangeloos is! Van waar dan die fatale gevolgen voor de souvereine onafhankelijkheid, het welzijn van elken staat, bij het gevoelen van dien Engelschen invloed? Engeland kent slechts ééne staatkunde, één doel; en dat doel is om, onder alle schijnschoone bedekselen van verbreiding van verlichting, bescherming, vrijheid, afschaffing van slavernij, van staatkundige regeringsvormen en dergelijke, den handel van Engeland te bevorderen, en de wereld aan dien handel cijnsbaar te maken. Getuige daarvan dat, niettegenstaande Engelands ministers zelven het regt van Nederland in de Java-questie hebben moeten erkennen, men in het Parlement nog de betichting durft herhalen, dat Nederland strijdig met deszelfs traktaten zou gehandeld hebben; en dat men het Russische regt verkorten wil ten behoeve der intriges en speculatien van Engelsche handelaars. Waartoe moet dit alles leiden? Tot deze derde en laatste opmerking; dat, ten opzigte van Nederland, de gezindheid van Engeland onveranderlijk dezelfde blijft, onder welk bestuur dat land zich ook bevinde, het zij tory, het zij whig. En die gezindheid jegens Nederland is niet gunstig. De geschiedenis van alle tijden is dáár om te bewijzen, dat die gezindheid niet gunstig is, en wanneer onze staatslieden de alliantie met Engeland boven die met Frankrijk hebben gesteld, het was ten einde onze kolonien te bewaren, en ons te vrijwaren voor gevaarlijke ongelegenheden. De alliantie met Engeland staat gelijk met eene onthouding van vijandelijkheden te plegen. Maar neen; dáárvoor waarborgt de alliantie niet eens. In de volle raadzaal van Frankrijk is het luide verkondigd: het rijk der Nederlanden is uiteen geschud om Engelands en Frankrijks belangen te dienen en door hun toedoen; en de statistieke tabellen van den uit- en invoer uit Engeland naar Frankrijk en Belgie en omgekeerd, drukken het zegel op de verklaring van den minister *Thiers*. Sedert weinige weken hebben wij er de vernieuwde proef van gehad bij het difficulteren van het ten execu ie leggen der XXIV artikelen, hetgeen wij aan Engeland en Frankrijk, maar vooral aan Engeland, te danken hebben. Wanneer nu de whigs alzóó handelen; en de torys die de omwenteling in Belgie aangevangen en begunstigd hebben, verklaren, dat nooit zijdelings de belangen van Engeland invloed op het buitenland gehad hebben, dan mag men tot slotsom erlangen: dat voor Nederland van niet eenig engelsch ministerie ooit regt erlangd, veelmin restitutie verkregen zal worden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Op den 28sten Junij ll. overleed te *Berlijn* de heer Fried. Chr. Accum, hoogleeraar in de schei- en delfstofkunde aan de koninklijke Bouw-Akademie, vroeger practisch scheikundige en later hoogleeraar te *Londen*. Als schrijver heeft hij zich gunstig bekend gemaakt, onder anderen door de werken, getiteld: *A System of analyt. and pract. Chemistry*, 2 vol., Lond. 1803; *A* [illegible] *on Gas*-[illegible] *materialien*, 2 [illegible], op den 29sten Maart dd. 1769, en had dus een 69jarigen ouderdom bereikt. — De in deze maand te *Berlijn* overleden dichter A. von Chamisso, (wiens dood wij in ons nommer van 30 dezer vermeldden) had in *Duitschland* eene populariteit verworven, waarop zich weinigen beroemen mogen. De omwenteling van 1790 bragt hem op duitschen bodem. In 1796 werd hij onder de pages aan het hof van *Berlijn* opgenomen, later als infanterie-officier aangesteld. Zijn eerste letterkundige arbeid die openbaar werd, was een Muzen-almanak, die hij in 1804 gemeenschappelijk met Barnhagen von Ense uitgaf. In 1806 keerde hij naar *Frankrijk* terug en sloot zich daar aan Mad. de Staël aan. In 1812 begaf hij zich weder naar *Berlijn* en leidde zich sedert met rusteloozen ijver op de wetenschappen toe. Van 1815 tot 1818 deed hij de reis rondom de wereld met de expeditie door den graaf Romanzow uitgerust, waarvan hij eene beschrijving uitgaf. Sedert jaren leed hij aan eene borstkwaal, die met eene daarop volgende beroerte, een einde aan zijn leven maakte. Zijn laatste letterkundige arbeid was eene, gemeenschappelijk met von Gaudi, ondernomene overzetting der chansons van Béranger. — In ons nommer van den 23sten hebben wij vermeld, dat de Akademie van Wetenschappen te *Parijs* aan den heer B. Heine, directeur van het orthopaedisch gestigt te *Wurzburg*, den prijs had toegekend voor zijne verhandeling over de hervorming van het beenstelsel. Uit *Wurzburg* schrijft men thans, dat dit de tweede maal is dat den heer Heine deze onderscheiding ten deel valt, daar reeds in 1835 dezelfde Akademie hem den prijs van 2000 fr. toekende, voor zijne uitvinding eener bijzondere wijs van beenafzaging. — Een te *Leipzig* onlangs door het boekhandelaarshuis van Brockhaus en Avenarius, te *Parijs* en *Leipzig* gevestigd, gevoerd regtsgeding tegen zekeren Bowens, die eene brusselsche uitgave debiteerde van Chateaubriand's laatste werk over het congres van *Verona*, waarvan het gezegde huis zich het eigendomsregt toekende, is ter eerste instantie ten nadeele van de klagers uitgewezen, op grond onder anderen, dat deze niet bewezen hadden, dat hun het regt van uitgave op het oorspronkelijk werk toekwam; doch bij de uitspraak werd tevens in het bijzonder aangemerkt, dat het bondsbesluit van 9 November 1837 betreffende den nadruk, slechts zag op letterkundige producten binnen de duitsche bondsstaten verschenen. — Door den Weidmannschen boekhandel te *Leipzig* is de aankondiging gedaan van de uitgave eens *Deutschen Wörterbuchs* door de gebroeders Grimm. Dit werk moet, in 6 of 7 deelen groot formaat, den geheelen rijkdom der nieuw hoogduitsche taal, van Luther af tot Goethe, bevatten, waarbij de vormen en beteekenissen der woorden, in hunne vervoeging en onderscheiden gebruik, door talrijke voorbeelden zullen worden toegelicht. De beroemde schrijvers worden in hun arbeid door een aantal mede-arbeiders, onder anderen door de hoogleeraars Lachmann van *Berlijn*, en Haupt van *Leipzig*, ondersteund. Daar het werk naar eenen geheel nieuwen grondslag wordt bearbeid, zal met den druk eerst over eenige jaren worden begonnen, doch zoo verzekerd wordt, dan ook daarmede onafgebroken worden voortgegaan.

Afrika. — De heer Dujardin, onlangs door den franschen minister voor het openbaar onderwijs naar *Egypte* gezonden, om koptische handschriften te verzamelen, heeft van daar, den 3den julij ll. geschreven, dat het hem gelukt was een dertigtal handschriften, behelzende stukken uit het oude en nieuwe Testament, levens van sommige heiligen en geschriften van de oudvaders, in handen te krijgen, geschreven in den memphitischen en saidischen tongval. De verzamelaar, die zich met bijzonderen ijver op de kennis van het egyptisch bleef toeleggen, hield zich met de overschrijving dier handschriften bezig en was daaraan nog arbeidende in het klooster der minnebroeders, tijdens den jongsten brand te *Cairo*, die rondom het klooster, dat te midden van het puin alleen overbleef, een groot getal huizen in de asch legde.

Engeland. — In een der jongste zittingen van de zoologische maatschappij te *Londen* werd door den heer Porter een levenden sidderaal getoond, de eerste en eenige visch van die soort die men tot nog toe levend in *Europa* gezien had. Hij was in de *Amazonen-rivier* gevangen en had sedert vier maanden in zoet water en zonder eenig ander voedsel geleefd. Bij den overtogt aan boord gaf hij dikwijls geweldige schokken van zich in de ton waarin hij bewaard werd; zijne elektrieke kracht verminderde onder een kouder klimaat, maar kwam tot de vorige hoogte terug, toen hij geplaatst werd in eene temperatuur van 75 a 80° Fahrenheit. — Naar men wil, zal sir John Herschell het voorzitterschap der *Royal Society* aanvaarden, in plaats van den hertog van Sussex, die hetzelve zal nederleggen. — Te *Londen* wordt thans uitgegeven de briefwisseling van William Pitt de oude, graaf van Chatham, door de zorg van zijne achter-kleinzonen, de heeren Taylor en Wright. Dezelve leveren eene belangrijke bijdrage tot de geschiedenis van dien tijd. — In het vak der taalkunde is onlangs te *Londen* uitgegeven van zekeren heer Winning een Manuel van vergelijkende philologie (1 deel in 8vo. 9 sch.) waarin de verwantschap der Indische en Europesche talen verklaard en toegepast wordt op de oude geschiedenis van *Europa*, *Italie* en *Rome*.

Frankrijk. — De *Moniteur* van den 29sten ll. behelst een aantal ordonnantien, op het voorstel genomen van den minister voor het openbaar onderwijs, betreffende het hooger onderwijs. Bij de eerste dier ordonnantien wordt eene faculteit van wetenschappen bij de Akademie van *Bordeaux* opgerigt, welke zes leerstoelen zal bevatten, namelijk: zuivere wiskunde, sterrekunde en praktische mechanica, natuurkunde, scheikunde, zoologie en physiologie, botanie, mineralogie en geologie. De leerstoelen van natuurlijke historie aan de faculteiten van wetenschappen te *Caen*, *Dijon* en *Straatsburg* blijven aan het onderwijs in de botanie, mineralogie en geologie gewijd. Bij eene andere ordonnantie wordt eene faculteit der letteren opgerigt aan de Akademien van *Bordeaux*, *Lyon*, *Montpellier* en *Rennes*. Ieder dier faculteiten zal uit vijf leerstoelen bestaan, te weten: wijsbegeerte, geschiedenis, oude, nieuwe en uitheemsche letterkunde. Bij eene derde ordonnantie wordt een leerstoel in de vreemde letterkunde bij de faculteit in de letteren te *Straatsburg* opgerigt. Bij nog eene andere ordonnantie, eindelijk, wordt tot het jaar 1850 de termijn verlengd, binnen welken, door middel van het concours, in de vacatures der leerstoelen van de godgeleerde faculteit zal worden voorzien. — Aangezien de regering, naar het verlangen der parijsche boekhandelaars, niet in staat is, of althans niet genoegzaam, om den boekhandel de noodige bescherming te verleenen, zoo hebben de eerstgenoemden dezer dagen eene bijzondere commissie benoemd, om te waken tegen de ondernemingen en zelfs tegen de plannen der nadrukkers. Deze poging mag voor zooveel *Frankrijk* aangaat doel treffen, maar zal voorzeker weinig afdoen om den buitenlandschen nadruk te keer te gaan. — Van het bekende, voor boekenminnaars en letterkundigen onontbeerlijk werk des heeren Quérard, *la France littéraire*, wordt thans de uitgave van een vervolg aangekondigd, hetwelk verschijnen zal onder den titel: *la littérature française contemporaine*, gaande van de jaren 1827 tot 1838, uit te geven in drie 8° deelen, of 24 afleveringen, ieder van 5 bladen, tegen 2 fr. elke aflevering; zoodat elk deel op 16 fr. zal komen. Het vervolg zal door den schrijver van het oorspronkelijke werk bearbeid worden. Intusschen is dit laatste nog niet kompleet, zijnde daarvan voor weinig dagen de zeventiende aflevering, bevattende de tweede helft van de letter S, verschenen.

Nederlanden. — Dezer dagen heeft op het *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden*, bijeen gebragt door den heer A. J. van der Aa, onder medewerking van een aantal vaderlandsche geleerden, hetwelk wordt uitgegeven bij den boekhandelaar J. Noorduyn te *Gorinchem*, en waarvan door de meeste Tijdschriften en Nieuwsbladen reeds zeer loffelijke beoordeelingen zijn gegeven, Z. M. de Koning ingeteekend voor *twaalf*, Z. K. H. den Prins van Oranje voor *twee*, H. K. H. Prinses Albert van *Pruissen* voor *twee* en HH. KK. HH. den Erfprins van Oranje en Prins Alexander, elk voor één exemplaar; terwijl Z. K. H. Prins Frederik der *Nederlanden* het werk reeds vroeger met zijne inteekening heeft vereerd. Ook heeft het Z. K. H. den Prins van Oranje behaagd de opdragt van dit werk aan Hoogstdeszelfs drie Zonen, met zijne goedkeuring te vereeren.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (31 *Augustus*) waren genoteerd: Ned. Werk. Sch. 2½ pCt. 54$\frac{1}{16}$%; dito 5 pCt. 101⅛; Kansb. *f* 24$\frac{3}{8}$; Amort. Syndik. 4½ pCt. 95⅝; dito 3½ pCt. 70½; O. I. 99$\frac{3}{8}$; Handelm. 168¼, ⅛; Ardoins 19, 18$\frac{15}{16}$; coup. 13⅝; Rusl. 105½; Roeb. 69$\frac{1}{8}$; Met. 5 pCt. 103⅛; Braz. 82$\frac{5}{16}$; Col. 18; Mex. 5 pCt. 19¼; Rijn Spoorweg. 107¼.

*** Heden beviel vrij voorspoedig van eene welgeschapen *DOCHTER*, Vrouwe M. J. J. BEEKMAN, geb. SASSEN.

BREDA, 30 Augustus 1838.

*** Heden overleed alhier mijn teedergeliefde Echtgenoot AUGUST JOSEPH LE MOINE, in leven gepensionneerd Kapitein der O. I. Bezittingen, Ridder der M. W. O. 4de Klasse.

BREDA, 28 Augustus 1838. — Wed. LE MOINE, Geb. M. E. F. J. DE RASSE.

Eenige Kennisgeving.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Hollandsche Schouwburg te *Breda*.

De Tooneelisten, onder directie van den Heer E. F. J. ROSENVELDT, oud Lid en Eerste Komiek van den Koninklijken Schouwburg te *'s Gravenhage*, zullen de eer hebben, op Dingsdag den 4. September 1838, tot Opening van het Tooneel, te geven:

DE DOCHTER VAN DEN VREK, of DE EDELMOEDIGE DIEFSTAL. Beroemd Tooneelspel naar het Fransch, door W. GREEVEN.

Na hetzelve: DE TWEE VLAKKEN, of HET DORP IN OPSCHUDDING. Blijspel met Zang in één Bedrijf, naar het Fransch.

Na het einde van het Voorstuk zal door Mejufvr. VINK gezongen worden de Romance *DE ZINNELOOZE*.

En door Mejufvr. ROSENVELDT, worden gereciteerd, het Vers getiteld: *NEÊRLANDS KONING.*

Aflossing van Gemeenteschulden.

Het Gemeentebestuur van *Steenbergen*, Provincie *Noord-Braband*, behoorlijk door de Heeren Gedeputeerde Staten dier Provincie tot het doen eener AFLOSSING van een aandeel in de gevestigde schuld der voorschrevene Gemeente, ten bedrage van *een duizend gulden*, gemagtigd zijnde, roept bij deze op, alle de Houders van Schuldbekentenissen, ten laste van dezelve, welke genegen mogten zijn hunne Obligatie tegen eene verminderde som bij voorkeur van anderen afgelost te zien, om vóór, of uiterlijk op den 20. September aanstaande, bij behoorlijk gesloten en gefrankeerde Brieven, aan het gemelde Gemeentebestuur die som, te willen opgeven.

Zullende in geval deswege een algemeen stilzwijgen wordt bewaard, worden overgegaan tot eene onpartijdige uitloting eener Obligatie, groot *f* 1000, ten einde door het lot te doen beslissen aan welke der bestaande Obligatien de Aflossing tot het volle bedrag ten deel zal vallen.

Het Gemeentebestuur van *Steenbergen*,
L. LAANE Az., Vt. L. B.
Ter ordonnantie van hetzelve,
De Secretaris,
ARRACHART.

STEENBERGEN, 29 Augustus 1838.

Donderdag den 6. September 1838, finale Verkoop der kapitale BIERBROUWERIJ, *HET ANKER*, te *Oudenbosch*, bij het kadaster bekend Sectie D., N°. 84. Inmiddels uit de Hand te Koop, te bevragen bij den Eigenaar of Notaris J. J. VAN BREDA, te *Oudenbosch*.

Mr. F. R. VAN NAERSSEN, Notaris, residerende te *Breda*, als daartoe benoemd bij vonnis van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te *Breda*, in dato 7. Augustus 1838, behoorlijk geregistreerd, zal, ten overstaan van den Heer Vrederegter in het Kanton *Breda*, op Vrijdag den 7. September 1838, des avonds ten acht ure, in het *Vlaamsch Koffijhuis* bij J. JONKERS, in de Katerstraat te *Breda*, aan de meestbiedenden publiek

VERKOOPEN:

Eene aanzienlijke onlangs nieuw doortimmerde HUIZINGE, met fraaijen TUIN, PLEIN en ERVE, staande en gelegen te *Breda*, op de noordzijde van den Haagdijk, geteekend Wijk C. n°. 116, belendende: ten oosten G. VAN MEEM, ten zuiden den Haagdijk, ten westen wijlen den Heer J. J. KLEIJNE, en strekkende noordwaarts met den TUIN tot tegen de Donkvaart, bij het Kadaster bekend onder sectie A. n°. 191 en 192.

Aan te aanvaarden in gebruik bij de betaling der Koopsom.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

PUBLIEKE VERKOOPING

van eene aanzienlijke Verzameling van GEGRAVEERDE EN GESTEENDRUKTE PLAATWERKEN, op aanstaanden Dingsdag den 4. September 1838 en volgende dagen in de *Nieuwe Verkoopzaal*, op de Veemarkt te *Breda*, beginnende des namiddags ten 3 ure.

Daags te voren, des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 6 ure, aldaar voor een ieder te zien.

*** De Burgemeester der Gemeente van *Ginneken* en *Bavel*, brengt mits deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat de Passage over de DUIVELSBRUG, liggende in den weg van *Ginneken* naar *'s Princenhage*, uit hoofde van belangrijke Herstellingen aan de gemelde Brug, van den 5. tot en met den 22. September aanstaande zal gestremd zijn. — Zullende de overtogt voor Voetgangers over eene Noodbrug kunnen plaats hebben.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouderen der Stad *Nijmegen*, zijn voornemens, op Maandag, den 17. September 1838, des namiddags ten één uur, in het Raadhuis dezer Stad, aan den minst aannemenden aan te besteden:

Het OPBOUWEN van een LOKAAL voor SCHOUWBURG, MUZIJK-ZAAL, [illegible] met de levering van de daartoe benoodigde MATERIALEN.

De Teekening en het Bestek liggen, ter Secretarie dezer Stad, voor de gegadingden ter inzage; terwijl door den Heer Stads-Architect, op den 14., 15. en 16. September, de verlangde aanwijzing, op de plaats zelve, zal gegeven worden.

POSTWAGEN-DIENSTEN, DE NEDERLANDER.

De Ondergeteekenden, Ondernemers der POSTWAGEN-DIENSTEN, *DE NEDERLANDER*, van *Breda* op *Amsterdam* over *Utrecht* en *vice versa*, verwittigen bij dezen het reizend Publiek, dat, ten gevolge van den Verkoop van het *Hôtel des Pays-Bas* alhier, hun Kantoor verplaatst is naar het *Hôtel de Stad Diest*, bij C. J. KUYPERS, op den Haagdijk alhier, van waar hunne Wagens, te beginnen met den 15. dezer, alzoo dagelijks zullen afrijden en aankomen.

BREDA, 1. September 1838. — J. VAN BEUSEKOM EN COMP.

STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN *en* ROTTERDAM, *vice versa*.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen, 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE,

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

September 1838.

Van MIDDELBURG.				Van ROTTERDAM.			
Dingsdag	4,	's morg.	1 uur.	Woensdag	5,	's morg.	5 uur.
† Vrijdag	7,	»	6 »	Zaturdag	8,	»	6½ »
† Zondag	9,	»	7 »	Maandag	10,	»	8 »

NB. De overtogt op de met een † gemerkte Afvaartdagen is, wegens Strooms-tegenstand, van langeren duur dan op de overige.

*** Bij N. VAN DER MONDE, boekhandelaar te *Utrecht*, is welligt van de Pers en is algemeen verkrijgbaar: HET NEDERLANDSCH LANCET, Tijdschrift voor de *practische Chirurgie* [illegible] VAN ONSENOORT, [illegible] medewerking van verscheidene [illegible] in gr. 8vo. 1ste *Aflevering* voorzien van het Portret van den Hoogleeraar P. CAMPER en eene gekleurde Plaat.

De Inteekening, waarmede Z. K. H. *Prins* FREDERIK *der Nederlanden* dit Tijdschrift wel heeft gelieven te vereeren, blijft nog opengesteld tot de verschijning van N°. 2, voor den zeer matigen prijs van *f* 4,20 in het Jaar. Na dien tijd zal hetzelve tot *f* 5,50 verhoogd worden. 12 Afleveringen vormen een Deel in op 8vo.

Prospectussen zijn gratis te bekomen en de 1ste Aflevering is alom te bezigtigen.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.